Appreciatie Commissiemededeling uitwerking EU-Turkije-akkoord 16 maart 2016
Hierna treft u de kabinetsappreciatie aan van de mededeling van de Europese Commissie (verder: Commissie) van 16 maart 2016 'Nieuwe praktisch stappen in de samenwerking EU-Turkije op het gebied van migratie' (COM 2016 166)[1]. Deze appreciatie komt in plaats van het reguliere BNC-fiche

In de mededeling gaat de Commissie in op de stappen die nodig zijn om het principeakkoord op het gebied van migratie met Turkije uit te voeren. De mededeling werd uitgebracht voorafgaand aan het bereiken van een akkoord tussen de EU en Turkije op 18 maart jl.

Overname van alle nieuwe irreguliere migranten die vanuit Turkije oversteken naar de Griekse eilanden
De Commissie geeft aan dat deze regelingen in lijn zijn met Europees en internationaal recht, indien wordt voldaan aan de volgende waarborgen: geen collectieve uitzetting en elke migrant mag asiel aanvragen en heeft vervolgens recht op een individuele beoordeling inclusief interview en beroep. De Commissie beschrijft dat de procedurerichtlijn het mogelijk maakt asielaanvragen niet-ontvankelijk te verklaren op de twee gronden: veilig derde land en eerste asielland. Daarna is overname naar Turkije aan de orde. Zowel Griekenland als Turkije dienen de noodzakelijke waarborgen te geven dat aan deze voorwaarden wordt voldaan. Daarvoor moet Griekenland Turkije als veilig derde land erkennen evenals een aantal waarborgen in zijn wetgeving versterken bijvoorbeeld op het gebied van het indienen van een beroep. Turkije moet naar verwachting ook een aantal wetswijzigingen doorvoeren met het oog op een doeltreffende asielprocedure en de beschermingsstatus van alle vluchtelingen. Ook die vluchtelingen, die eerst Turkije hebben verlaten maar daarna terugkeren.

De EU zal Griekenland ondersteunen bij de uitvoering van de overname, zoals door aanpassing van de hotspots met het doel migranten effectief naar Turkije over te brengen en de opvangcapaciteit op de Griekse eilanden te vergroten. Voorts noemt de Commissie het opzetten van versnelde asielprocedures, het vergroten van de capaciteit van de Griekse asieldienst, het versterken van de commissies voor de behandeling van beroepen en regelingen voor grootschalige transfers van de Griekse eilanden naar Turkije. De Commissie raamt de kosten van de terugkeer van nieuwe migranten op € 20 miljoen per maand uitgaande van 2000 aankomsten per dag. Deze kosten dienen te worden gefinancierd uit de EU-begroting.

Voor elke Syriër die door Turkije wordt overgenomen van de Griekse eilanden, hervestiging van een andere Syriër uit Turkije naar de EU
Deze regeling beoogt de irreguliere instroom snel te vervangen door een gereduceerde reguliere migratie via hervestigingsprogramma's, waarbij het om lagere aantallen zal gaan. Nodig zijn een gedegen logistiek kader en voldoende toezeggingen van de LS tot hervestiging. Het in december 2015 voorgestelde vrijwillige toelatingsprogramma kan worden aangewend voor de hervestiging. De Commissie stelt voorts voor eerst de 18.000 plekken te benutten die nog beschikbaar zijn via het reeds bestaande Europees hervestigingsprogramma. Indien noodzakelijk zouden daarna de 54.000 herplaatsingsplekken die nog niet zijn toegewezen kunnen worden benut voor de hervestiging via de 1:1-regeling.

Versnelde uitvoering van de routekaart voor visumliberalisatie voor Turkse onderdanen eind juni 2016
De Commissie geeft aan dat Turkije inmiddels aan 35 van de 72 benchmarks van de Roadmap visumliberalisatie heeft voldaan (hierover gaat u op korte termijn een separate Kamerbrief toe). De Commissie bemerkt een intensivering van de inspanningen en een versterkt commitment en engagement aan Turkse zijde. Turkije heeft zich gecommitteerd tot het nemen van de noodzakelijke stappen om aan de resterende voorwaarden uit de Roadmap te voldoen, teneinde de Commissie in staat te stellen eind april een passend voorstel te doen, voorafgegaan door het noodzakelijke oordeel over het voldoen aan de benchmarks. Zoals het kabinet al aangaf in het verslag van de informele Europese Raad van 7 maart jl. (*Kamerstukken II* 2015/2016, 21501-20, nr. 1098) betekent deze versnelling niet dat de voorwaarden, zoals vastgelegd in de Roadmap, worden gewijzigd. Wanneer Turkije de noodzakelijke maatregelen treft om de uitstaande vereisten te vervullen, zal de Commissie eind april 2016 een wetgevingsvoorstel doen om de visumplicht voor Turkse burgers op te heffen.

[1] http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2016/NL/1-2016-166-NL-F1-1.PDF

Versnelde uitbetaling van de faciliteit voor vluchtelingen in Turkije
De Faciliteit voor Vluchtelingen in Turkije, waarover EU-lidstaten op 3 februari een akkoord bereikten, richt zich op onmiddelijke humanitaire steun alsook op het verbeteren van het langetermijnperspectief van vluchtelingen in Turkije. De Commissie meldt dat op humanitair vlak al een contract is gesloten met het World Food Programme voor voedselhulp en dat afspraken over vijftien andere projecten op het gebied van gezondheid, water en sanitatie in afrondende fase zijn. Gezamenlijk hebben deze projecten een waarde van € 90 miljoen. Tevens is er een eerste contract met UNICEF getekend om nog dit schooljaar Syrische kinderen in Turkije naar school te laten gaan. Daarnaast worden ook andere instrumenten ingezet voor het verbeteren van de leefomstandigheden van Syrische vluchtelingen, waaronder het Madad-fonds.

Financiering van verdere projecten uit de Faciliteit voor Vluchtelingen in Turkije zal mogelijk worden indien Turkije snel goede projecten moeten presenteert. De Commissie verwacht in april een volgende bijeenkomst van de stuurgroep te kunnen houden, waar besloten kan worden over financiering van verdere projecten. Om de volledige faciliteit snel te kunnen uitrollen moedigt de Commissie de lidstaten aan om hun nationale bijdragen aan de faciliteit snel beschikbaar te stellen.

Zo spoedig mogelijk de besluiten voorbereiden inzake de opening van nieuwe hoofdstukken in de toetredingsonderhandelingen, voortbouwend op de conclusies van de Europese Raad van oktober 2015
In lijn met de conclusies van de Europese Raad van oktober 2015, geeft de Commissie aan dat voorbereidingen gaande zijn om voortgang te maken richting de opening van vijf onderhandelingshoofdstukken (15-energie, 23-rechterlijke macht en fundamentele rechten, 24-justitie, vrijheid en veiligheid, 26-onderwijs en cultuur en 31-buitelands- veiligheids- en defensiebeleid).

Samenwerking ter verbetering van de humanitaire situatie in Syrië zelf.
De Commissie benadrukt de bereidheid van de EU om met Turkije samen te werken om de humanitaire situatie in Syrië te verbeteren, waardoor de vluchtelingen in veiligere gebieden kunnen leven. Verder benoemt de Commissie de hulp die de EU reeds binnen Syrië verstrekt.

Nederlandse positie
Het kabinet verwelkomt de Commissie-mededeling en onderschrijft de daarin uiteengezette visie van de Commissie. Het terugsturen naar Turkije van alle irreguliere migranten die aankomen op de Griekse eilanden, zal migranten ontmoedigen de gevaarlijke overtocht naar Griekenland te wagen. Deze aanpak past in en ondersteunt de visie van het kabinet op de Europese migratiecrisis verwoord in de Kamerbief van 8 september 2015 (Kamerstuk II 2015/2016, 19637, nr. 2030).

De met Turkije gemaakte afspraken moeten uiteraard de bestaande Europese en internationale regelgeving en verdragen respecteren. Het kabinet hecht daarom sterk aan het oordeel van de Commissie dat dit het geval zal zijn indien aan de in de mededeling genoemde waarborgen zal worden voldaan. Het kabinet stelt vast dat Turkije zich in het akkoord dat het op 18 maart jl. met de EU heeft bereikt eraan heeft gecommitteerd alle migranten bescherming te bieden in lijn met de toepasselijke internationale standaarden waaronder het respecteren van het beginsel van non-refoulement. Ook de EU lidstaten waaronder Griekenland zijn hieraan gebonden.

Het kabinet verwelkomt de conclusie van de Commissie dat ook de praktische middelen om de maatregelen in werking te laten treden, voorhanden zijn, mits op korte termijn de nodige maatregelen worden genomen. Nederland zal waar nodig en mogelijk een actieve bijdrage leveren en bij andere lidstaten er op aandringen eveneens grootschalige steun beschikbaar te stellen. Dit is van belang omdat het noodzakelijk is de maatregelen op de kortst mogelijke termijn in te laten gaan. Zo wordt voorkomen dat migranten nog de overtocht wagen voordat het nieuwe systeem volledig operationeel is. Ook steunt het kabinet de inzet van de toezeggingen uit het reeds bestaande Europees hervestigingsprogramma en uit het herplaatsingssyteem.

Het kabinet steunt ook een versnelling van de implementatie van het visumliberalisatie stappenplan, zonder af te doen aan de geldende voorwaarden. Deze blijven onverkort van kracht, onderschrijft ook de Commissie. Het is en blijft aan Turkije zelf om aan deze voorwaarden te voldoen. Door Turkije aan

de criteria houden heeft de EU een middel in handen om overname en fatsoenlijke en veilige opvang van migranten in Turkije verder te verbeteren.

Voorbereidingen voor een beslissing over het openen van hoofdstukken in het uitbreidingsproces geschiedt conform het besluit van de Europese Raad van oktober 2015. De bestaande conditionaliteiten blijven hierbij onverkort van toepassing.

De beschreven maatregelen hebben als doel de ongecontroleerde irreguliere instroom van migranten naar de EU te vervangen door een gecontroleerde en legale route via hervestiging vanuit Turkije, waarbij het om lagere aantallen zal gaan. Daarmee dient ook een einde te komen aan de gevaarlijke overtocht en praktijken van mensensmokkelaars. Gezien de aard van de beschreven problematiek, zal alleen een oplossing in Europees verband effectief zijn. Het kabinet beoordeelt de subsidiariteit en proportionaliteit daarom positief.